

ΣΑΙΞΠΗΡΟΥ

Ο ΕΡΩΤΟΠΑΘΟΣ ΠΡΟΣΚΥΝΗΤΗΣ

6.

Αν πᾶνε ταίρι ἡ μουσική καὶ ἡ ποίηση ἡ γλυκειά... Ἄδερφὴ τάχα καὶ ἀδερφὸς δὲν εἶναι; — τί μεγάλη Πού θῆναι ἀνάμεσα σ' ἐμὲ καὶ τὴν ἑρωτιά, Ἄφοι ἀγαπᾶς ἐσὺ τὴν μὴ καὶ ἐγὼ ἀγαπῶ τὴν ἄλλη!

7.

Εἶταν ὄρατο πρωτὸ, καὶ ἡ ἐρωτορήγισσα ἡ γλυκειά, Κι ἀπὸ τὸ γαλατάλευκο ἔκρη της περιστόρι Χλωμότερη (μὲ τὸν καμὸ, γιατί δὲν τὴν γρηφῆ Τὸ τραλοπαῖδι δ' Ἀδωνῆς), νωρὶς πᾶνει λιμέρι

8.

Ἄνθος λαμπρό, ῥόδο εὖσμο, νωρὶς νεκροκομμένο, Πού ἀνθὸ σὲ κόψαν καὶ ἡ ἡνοῖξη σ' εἶδε νὰ μαραθῆς!

Θρηπῶ γὰρ σέ, μὰ νὰ θρηπῶ καμὴ δὲν ἔχω αἰτία Τάχα σὴ διαθήκη σου μ' ἀφήκε τὸ παραμικρό;

[1] Ὁ John Dowland, ἑκασταετίας Ἄγγλος λαγουτιέρης, τοῦ καιροῦ τοῦ Σαίξπηρου, κοσμοπονημένος, πού ἔκαμε καὶ λαγουτιέρης τοῦ τότε βασιλέως τῆς Δανιμαρκίας (1562-1615). Ὁ Edmund Spenser, ὁ γνωστός Ἄγγλος ποιητής (1553-1599).

τόσο μεγάλη σημασία - θὰ χρειαστοῦμε νὰ τῆς βγάλουμε τὸ ἔμπυο, μὲ μιὰ κοψιὰ στὸ νεφρίδι.

Σάστισε δ' Ἀντρέας. Δὲν τὸ χωροῦσε ὁ νοῦς του μὲ τί θάρρος ὁ ἴδιος ὁ ἀθροπὸς πού τις εἶξε τοῦ Μάρτη μιλοῦσε γὰρ τὸ νεφρίδι πὸν γιατρεμένο, μποροῦσε τις εἰκοσι εἶξε νὰ μιλήσῃ γὰρ νεφροκοψίαι, νὰ τις προβλέπῃ κιόλας μὲ τέτοιαι ἐφοκίαι, μὰ λέξη λεζούλα νὰ μὴ φουξήσῃ γὰρ τὰ τελεφεταῖα του τὰ λαμπρὰ κατορθώματα. Ἡ ἕρπητις εἶναι ἀταξία καὶ τῆ μισοῦσε ὁ Ἀντρέας. Τοῦ φάνηκε σὰ νὰ εἶπε ψευφτιά καὶ ὁ Ἄρτος. Μάλιστα, ὅταν ὁ Ἀντρέας τὸν ξεπροβόδεψε ὡς τὴν πόρτα τῆς ἀλλείας, ὁ κ. Ἄρτος, μ' ἕνα χαμόγελο ἀνυπόφορο, μὲ μιὰ εἰρωνεία πού λὲς καὶ σφύριζε ἡ φωνή του, ἀκόμη καὶ ὅζω ἀπὸ τὴν πόρτα, στὸ δρόμο πού στάθηκε μιὰ στιγμή, τοῦ πανάλαβε, πιθανὸ γὰρ νὰ κρύψῃ τὸ λάθος του, ὅσο λίγο καὶ ἂν ἐμοιαζέ νὰ τὸ μετανιώσῃ.

«Πυελονεφρίτις, πυελονεφρίτις, φίλε Κύριε! Πυελονεφρίτις διαγνωστικέψαμε καὶ ἀπαρχῆς!»

Ἀπόρησε ὁμοῦς ὁ Ἀντρέας πλὴν περισσότερο τέσσερεις μέρες κατόπι, τὴν πέμπτην, τριάντα, σὰν ἦρθε ὁ κ. Ἄρτος καὶ ἀξάρια τοῦ ξεμυστερέφτηκε πὸς ἴσως νὰ ὑπάρχῃ σὴ μέση καὶ τίποτις φυματίωση! Ἐκαίμε, λέει, τὴν ἀνάλυση, κανέναν μικροβίον στὸ ἔμπυο

Μ' ἀφήκε ὁμοῦς πὸ πολλὸ παρ' ὅτι εἶχα μανία, Γιατί ἀπὸ σένα τίποτα δὲν καρτεροῦσα ἐγώ. Ναι, φίλη μου ἀκριβή, ζητῶ συμπάθειον ἀπὸ τὰ σένα: Τὴν κακίαν γνώμη σου ἀφήκες κληρονομιά σ' ἐμένα!

9.

Στὴν Ἀφροδίτη δίπλα ὁ νιὸς δ' Ἀδωνῆς ἐκαθόταν Σὲ ἦσκειο μυρτιάς, καὶ αὐτὴ ἄρχισε νὰ τοῦ ἐρωτολογῆ. Ἀηγώντας του πῶς ὁ θεὸς δ' Ἄρης τὴν ὠρεγόταν, Καὶ σὰν τὴν ῥέχτηκεν αὐτὸς, πῶς τοῦ ἔκλινε καὶ αὐτὴ. «Νὰ πῶς», εἶπε, «μὲ ἀγκάλιαζεν ὁ πολεμὸχαρος θεός», Καὶ τόλγιε τὸν Ἀδωνῆ μέσα στὴν ἀγκάλια τῆς. «Νὰ πῶς μὲ ξεθιγλῆσκονεν ὁ πολεμὸχαρος θεός», Σὰ νὰ εἶταν τάχα νὰ χαρῆ καὶ ὁ νιὸς τὴν ὁμορφίαν τῆς. «Καὶ νὰ πῶς», εἶπε, «μὲ ἔραψε στὰ χεῖλη τὰ φίλια», Καὶ τὸ ἄρπαγμα παρόστανε σῆνον στοῦ νιου τὰ χεῖλη. Μὰ ὡς πού νὰ πάρῃ ἀνασασμὸ, πέρα ὁ μικρὸς πηδῆ, Στὴν ἡδονὴ τῆς ἄγνωρος καὶ στὰ ὄσα αὐτὴ τοῦ ὠμίλει. — Ἄχ! νὰ εἶχα τὴν Κερά μου ἐγὼ σὲ τέτοιο ἕνα στενό, Καὶ στὰ φίλια νὰ μὲ ἔλωνεν ὡς νὰ τῆς φύγῃ ἐγώ!

Μετάφρ. Ν. ΠΟΡΙΩΤΗ

«ΕΝ' ΑΗΛΟΝΙ»

[Τὸ ποίημα αὐτὸ τοῦ Κωστῆ Παλαμᾶ, στολίδι τοῦ «Νουμά» στὸ φύλλο τῆς 22 τοῦ περασμένου Ἀπριλίου, εἶχε τὴν εὐγένεια νὰ στείλει στὸν ποιητὴ του, τεχνικὰ μεταφερόμενο σὲ μουσικοῦς ἰταλικοῦς στίχους, ὁ σοφὸς ἑλληνοιστὴς καθηγητὴς κ. Π. Ε. Παβολίνης.]

L' USIGNOLO

Il giardino del chiuso palagio com' è muto, com' è solitario! è dintorno il rumore affollato, l'eco viva dell' ampia città.

Nel giardino, là dove più fitti ad un nido s' intrecciano i rami, venne e pose il suo trono canoro l' usignuolo, soave cantor.

E al disopra del grido dell' uomo, dell' ozioso latrare del cane, al disopra di stanco tumulto — o tu anima lieta di April! —

sopra tutte le tristi bestemmie, tu, librato su tutte le voci, dominando ogni cosa più vile, canti il canto divino di amor!

[P. E. PAVOLINI μετάφρασις.]

ΘΕΑΤΡΙΚΑ

ZOSETTE MA FEMME

Δυὸ λέξεις γὰρ τὴν κωμωδία πού ἐπαιξαν μαζί ἡ Νέα Σκηνὴ καὶ τὸ θέατρο τοῦ Συντάγματος, ὅχι γὰρ νὰ ἐπικρίνω τὸ ἔργον πού ἐκρίθηκε καθὼς ἔπρεπε ἀπὸ τόσους κριτικοὺς γάλλους, πολὺ περισσότερο ἀρμοδίους γὰρ τέτοιου εἶδους ζητήματα ἀπὸ τοὺς ρωμοδίους πού γράφουνε στίς καθημερινὲς ἐφημερίδες, ἀλλὰ γὰρ νὰ ἀποδείξω ἀκόμα μιὰ φορὰ πῶς ἐπιπόλαιοι καὶ σκαλαστικοὶ κατανοοῦν οἱ δικοὶ μας ὅταν θέλουν καὶ καλὰ νὰ φανοῦν πῶς τὰ ξέρουν ὅλα καὶ μὲ τὴν ἀμάθειά τους τὰ καταφέρνουνε νὰ μᾶς κάνουνε γελοίους μπροστὰ στοὺς ξένους. Ὁ κ. Κύρος τῆς Ἑστίας μάλιστα πού σὰν ἀληθινὸς ρωμιὸς ὅλα τὰ ξέρει, χωρὶς τίποτε νὰ μάθῃ, βάλθηκε νὰ ρωτᾶ πῶς τὸ ἔργον εἶναι ἀνήθικο καὶ πῶς ἀδὲν εἶναι τουλάχιστον διὰ δεσποινίδας; καὶ λίγο λίγο κατάρθωσε νὰ τὸ κάμῃ νὰ τὸ πιστέψῃ καὶ ὁ κοσμικὸς. Ἐξισπλάσσε τότες μὲ τὸ χερτινο σπαθί του καὶ ἔφερε σὲ κίνηση τὴν ἀστυνομία καὶ τὴ λογοκρισία. Σὲ λίγο θὰ ζητήσῃ βίβλια καὶ τὴ φυλάκιση τοῦ μεταφραστῆ καὶ γὰρ τοῦτο δὲ θὰ ἔχῃ καὶ ὅλως διόλου ἀδικοῦ τῶν θεατρίνων καὶ θὰ κατασχέσῃ τοὺς θεατῆς, ὅπως στὰ χερτοπαίγνια. Δὲν εἶναι μάλιστα παρὰξενὸ νὰ πακιστῆ ὁ σοφὸς δημοσιογράφος καθε κομματι πού παρασταίνεται στὴν Ἀθήνα νὰ περᾷ ἀπὸ τὸ γραφεῖο τῆς «Ἑστίας» γὰρ νὰ λαβαίνει τὸ συχωροχάρτι. Ἐτσι ἡ «Ἑστία», ἐφημερίδα τῶν Παλατιῶν καὶ τῶν θεατρῶν, θὰ μπαλωθῆ. Δὲν τῆς μένει παρὰ νὰ ἐπικρίνῃ τις ἐφημερίδες πού βγαίνουν, τὰ βιβλία πού γράφονται, τοὺς γάμους πού γίνονται, καὶ τὰ παιδιὰ πού γεννιόνται.

Ὁ βλοχημένος ἀθροπὸς (θέλω νὰ πῶ ὁ Κύρος) ἔπρεπε πρῶτα νὰ διαβάσῃ στὸ κείμενον τὴν κωμωδία, ἂν ξέρῃ νὰ διαβάσῃ γαλλικὰ, καὶ τότε θὰ βλεπε πῶς ἐπαραστράτησε καὶ πῶς δὲν ἀξίει τὸν κόπον νὰ σηκώσῃ σημαία καὶ νὰ κάμῃ σταυροφορία ἐναντίον μιᾶς κωμωδίας πού τίποτα δὲν ἔχει τὸ ἐπαναστατικὸ ἢ τὸ ἀνήθικο.

*

Γιατί τὸ ἀντικείμενον τοῦ κομματιοῦ μπορεῖ νὰ εἰπωθῆ μὲ λίγες λέξεις. Ἐνας μεσήλικος 42 χρονῶ μπεκιάρης καὶ συνηθισμένος νὰ ζῆ ὅπως ζοῦν στὸ Παρίσι οἱ μπεκιάρηδες, πού ἄλλη δουλειὰ δὲν ἔχουν παρὰ νὰ ζοδεύουν παρὰδες, δὲν ἔχασε ὅλα τὰ κα-

δὲ βίβλια, καὶ ὡστόσο ἔμπυο ἔχουμε. Ἀπὸ πού νέρχεται; Ἀπὸ τὰ φύματα, πού ἴσια ἴσια ἡ ἀνάλυση κάμπωσε φορὲς δὲν τα φανερώνας. Τὸ λοιπὸ θὰ μπόλιασε στὸν ἀδυνατισμένο τὸν ὄργανισμὸ τοῦ κοριτσιοῦ καμιά ὑστερογεννητὴ φυματίωση πού τῆς τρώει τώρα καὶ τὸ νεφρί τῆς. Γὰρ τὴ φούσκα μῆτε λόγο. Πότε φρόντισε κιόλας γὰρ τὴ φούσκα; Τὸ νεφρί, νὰ, τόσο ἤξερε. Ἡ ὄψη ὁμοῦς τοῦ κ. Ἄρτου, ὅσο τὰ ζηγοῦσε ἀφτὰ, δὲν εἶτανε πεισματάρικη σὰν καὶ πρῶτα γὰρ τὴν πυελονεφρίτις, παρὰ ταπεινοῦτσικη, ζεματισμένη, πὸς κωμική. Πρῶτῃσε μέσα του ὁ Ἀντρέας ἂν τυχῶ δὲν ἔβλεπε μπροστὰ του κανέναν γιγντὸ τοῦ Μολιέρου, ἀπελπισμένο πού ἀξάρια δὲν ἀνακαλυφε, γιατί τότες σημαίνει πῶς ἔχει. Οὔτε τὴν παραμικρὴ τὴν αἰτία δὲν ἔβλεπε ὁ Ἀντρέας, γὰρ νὰ παραδεχτῆ τώρα καὶ χτικιό. Ἀφτὸ πιά δὲν τὸ πιστέβε πού δὲν τὸ πιστέβε. Καὶ τί ἀνάγκη νὰ στοχαστοῦνε τέτοιο πράγμα; Μήπως δὲν τοὺς φτάνανε τὰ βασανὰ τους; Μήπως δὲν τοὺς ἔφτανε καὶ ἔτσι τὸ ἔμπυο πού ἔβρεγε ἀπὸ τὸ νεφρί τῆς; Ὁ Ἀντρέας ἠσῆχασε τὸν κ. Ἄρτο. Ἐσκυψε τὸ κεφάλι ὁ γιατρός δισταχτικὰ, σὰ νὰ μὴν τὸν πείθανε τὰ λόγια τοῦ κυρίου καθηγητῆ. Μπορεῖ πάλι νὰ κρατοῦσε στὰ φυλλοκάρδια του, καὶ πού ὅζω δὲν ἔβγαίνε. Ξαναρχίσανε τὰ για-

τρικὰ τὰ συνηθισμένα μᾶς, ἡ συνηθισμένη μᾶς ἡ θεραπεία, πλυσίματα τῆς φούσκας, νιτράτο, γκομενόλαδο, σταλαζιές, ὅτι θέλεις, καὶ σόντες ὅσο ἐμνησκε στὸ κρεβάτι, ἀκατάπαρτες. Μ' ἀφτὰ καὶ τὰ παρόμοια καὶ καταφέρνουνε, κάπως προκόψανε ὡς τις εἶξε τοῦ Μάρτη μ' ἄλλα λόγια, χρειάστηκε ἀφτὸ λαθέψανε καὶ στραβοπατήσανε μιὰ φορὰ, νὰ μποῦνε πάλι τὰ πράγματα στὸν ἴσιο δρόμο, δηλαδή νὰ ξαναγίνουνε τὰ ἴδια, πού κάμανε ὅλο τὸ χειμῶνα, μὲ τὴν ἐλπίδα πῶς θὰ ξαναδοῦνε καὶ τὸ ἴδιο τάποτέλεσμα. Ἡ θερμοκρασία ὁμοῦς τοὺς ἀνησυχῶσε. Τῆς διώρισε ὁ Ἄρτος λίγη κρυογενίνα πού καθὼς τὰποδηλώνει καὶ τὸνομα τῆς, ψυχραίνει τὸ αἷμα καὶ κόβει τὴ θερμῆ. Καλὸ ἢ κακὸ; Θέρμη θὰ πῆ ἀντίδραση καὶ ἀγαπᾶνὸ δὲν εἶναι ἀντιθέτως; διώχνεις τὸ νόσημα πού σὲ μαχεται; μάχεται καὶ σὺ μαζί του. Μὰ ὁ γιατρός προσπαθοῦσε νὰ διορθώσῃ ὅπως ὅπως τὴν ἀπροσεξία του ὅταν ἔκλεισε πεισματικὰ τὴν πληγὴ καὶ τοὺς πλάκωσε πάλι ἡ βραρεία ἡ ἀξάρια.

Ὁ Ἀντρέας, μὲ τὴν ἀκαταμάχητη πομονὴ του, μὲ τὴ γεωμετρικὴ του τὴν καλοσύνη, ταχτικὰ ταχτικὰ, φρόντιζε γὰρ τὴν κατινούλα, ἕνα ἕνα τῆς εἶδνε τὰ γιατρικὰ τῆς. Ὁ κακίμενος! Νόμισε μιὰ στικμούλα, τις εἶξε τοῦ Μάρτη, πῶς γλύτωσε ἡ ταλαι-

λά του αίσθηματά και μέσα στη ζωή την παραλυτική που ζει, του μένει, σαν το μικρό και άγιο καντύλι που φέγγει στο άμαρτωλό τό σπίτι, ένα αίσθημα άγνό άφοσίωσης στην τιμιότητα και στην οικογένεια.

Άφοσιώθηκε στη μικρή και όμορφη βαφτιστική του, κορίτσι άθωο και μικρό έλλά ζωηρό, πονηρό και ξυπνό. Τούτο είναι η βάση της κωμωδίας. Μέ μια τέτοια βάση μπορούσε να γραφεί δράμα ή ποίημα. Άς ελπίσουμε πως ο Κύρος θα το γραφεί. Για την ώρα ο κ. κ. Gouault και Charvay, που δεν έχουν τις γνώσεις του Κύρου, έγραψαν κωμωδία.

Λοιπόν, το ζωηρό κορίτσι έρωτεύτηκε. Άλλά η άγάπη του είναι άθωα: άγαπή έναν Έγγλέζο και θέλει να τον παντρευτεί. Οί γονέοι όμως δε θέλουν το γαμπρό κ' επειδή πρέπει γρήγορα το κορίτσι να παντρευτεί για να μη χάσει μια κληρονομιά, του συγγυρίζουν ένα άλλο γάμο μ' ένα γάλλο: το πονηρό κορίτσι δε χάνει τότε καιρό: τρέχει και βρίσκει το νουνό της, του ζομολογείται την άγάπη του με τον Έγγλέζο και του λέει «άγαπάω τον Joe Jackson και οί γονέοι μου δε θέλουν να μου τον δώσουν. Μπορούσα βέβαια να τους φύγω, μα δε θέλω, γιατί είμαι καλοαναθρεμένο κορίτσι. Έπειτα πρέπει να παντρευτώ άμέσως, γιατί άλλως χάνω 500 χιλιάδες φράγκα κληρονομιά. Κι άλλο κακό: ο άρραβωνιαστικός μου πρέπει να ύπακούση στους γονέους του και να πάη άμέσως σε ταξίδι. Δε βλέπω παρά έναν τρόπο να παντρευτώ με εκείνον που προτιμώ και να ξεφύγω το γάμο που οί γονέοι μου θέλουν να μου επιβάλουν, και τον τρόπο τον βρήκαμε και τον έσυμφωνήσαμε μαζί με τον άγαπητικό μου. Ο τρόπος είναι να με παντρευτείς εσύ, όχι σ' αλήθεια, αλλά να με παντρευτείς στα ψέματα. Οί γονέοι μου δε θα τολμήσουν να σου αντίσταθούν, θα γελαστούν, θα μ'ε νομίζουν παντρεμένους και όταν γυρίσει ο Έγγλέζος μου από το ταξίδι, ζητάμε διαζύγιο και χωρίζουμε. Η χωρισμένη γυναίκα έχει από το νόμο το λεύτερο να παντρευτεί με όποιον θέλει χωρίς τη συγκατάθεση των γονέων της».

Μια τέτοια πρόταση είναι βέβαια περίεργη και πονηρή. Άλλά υποθέτει τη μεγαλύτερη έμπιστοσύνη στον άντρα και στη τιμιότητά του. Ένα ταίρι έρωτεύμενο έμπιστεύεται την ευτυχία του και την τιμή του σ' ένα άντρα, που δεν είναι και άγιος. Η πρόταση είναι τόσο έμπιστευτική και τόσο τίμια που ξεφεύγει από την άληθινή ζωή.

Ο καημένος ο νουνός, αντίκειμενο τέτοιας έμ-

πιστοσύνης, τί να κάνει; να δυσαρεστήση τη βαφτιστική του πάγαπάει σαν κόρη του, να την καταδικάση σε γάμο άνάμοστο ή να την καταδικάση να μη παντρευτεί και να χάση 500 χιλιάδες φράγκα; Λέει πρώτα όχι, έπειτα λίγο λίγο μπερδέβεται και στο τέλος παραδέχεται χωρίς να πη και καθαρά ναι.

Και βρίσκεται έτσι μπλεγμένος και καταδικασμένος να παίξη ένα ρόλο άφύσικο, με μόνη του ύποπτη την άθωα του άφοσίωση στη βαφτιστική του. Από δω κι όμπρός αρχίζουν τα μαρτύριά του. Μπροστά στον κόσμο η βαφτιστική του είναι γυναίκα του, οί γονέοι νομίζουν την κόρη τους παντρεμένη σ'αλήθεια και περιμένουν τάγγόνια, ενώ τα δουλικά παραμονέβουν και μουρμουρίζουν και μέσα σ' όλα αυτά, τα δυο πρώτα μας πρόσωπα, ο ψευτογαμπρός και η ψευτονούφη, ξετυλίξουν τους δυο αντιφατικούς χαρακτήρες τους. Εκείνη, με την άθωα νιότη της γελά και διασκεδάζει. Εκείνος, φέρνει όλη την ελπίδα της καλοσύνης του, στενοχωριέται και ντρέπεται...

*

Να μη τα πολυλογούμε, ό,τι έπρεπε να γίνει έγινε. Η φύση έκαμε το άρραβωνιαστικό να γίνει φυσικό. Ο γάμος που άρχισε σαν παιγνίδι τέλειωσε στην πραγματικότητα. Το άθωο και καλό κορίτσι κατάλαβε τα μαρτύρια του ψευτοσυζύγου της, την καλοσύνη, την άφοσίωσή του, την άθωα άγάπη του που λίγο λίγο έγινε και άληθινή άντρική άγάπη. Μόνο του ζητεί να γίνει πραγματική γυναίκα του, αφού μάλιστα ο άρραβωνιαστικός που περιμένουμε έπαθε στο δρόμο του μακρινού ταξιδιού του κάποια δυστυχήματα και γράφει πως δε θα μπορέση να γυρίσει πριν από τέσσαρα χρόνια. Μάλιστα ο Έγγλέζος δεν έφρόνησε και τόσο καλά, δε βάσταζε το λόγο του και στο ταξίδι του παντρεύτηκε. Τούτο μ'ε άνακουφίζει κάπως και δε βρίσκουμε πως και οί δυο άλλοι έκαμαν τόσο κακά να παντρευτούν σ'αλήθεια.

*

Ίδου το έργο που ο Κύρος χτυπά κατακέφαλα. Άν θέλετε, είμαστε σύμφωνοι με τον Κύρο πως δεν είναι για δεσποινίδες. Και τί έργο είναι για δεσποινίδες; Στη Γαλλία, μόλις σε δυο θέατρα μπαίνουν οί δεσποινίδες που δε βλέπουν παρά μερικά θεάματα διαλεγμένα και κλασσικά.

Καλά έθκαναν να κάμουν το ίδιο κ' εδώ. Άλλά τί ήθικώτερο από την άνώδυνη τούτη κωμωδία που δεν έχει μήτε μια μοιχία, μήτε ένα σκοτωμό έθικο, μήτε μια κακή πράξη και που τελειώνει να φέρνη, με τρόπο πολύ διασκεδαστικό για μ'ε, στην οικογενειακή ζωή έναν άνθρωπο που ζούσε με κοκότες;

ΟΥΤΙΣ

πωρη. Νόμισε πως γλύτωσε από το βάσανο κ' η ευερίδότητά του. Όχι! Όλα του βρόντου, όλα στο γιγλά. Χαμένα όλα για ένα μπόσκιο, άνόητο κίνημα—για μια κούραση—και για ένα πείσμα. Γύριζε κάποτε ο δύστυχος στο έργαστήρι του, και πάλε, ότι που έμπαινε μέσα, οί στίχοι εκείνοι του ποιητή του πληγώνανε στην ψυχή του. Έσπανε στα κλάματα, μόνο που τους θυμότανε. Κάθε λέξη για τον Άντρέα είχε νόημα, κάθε λέξη τον κεντούσε σά σουβλιά, ως και κει που φώναζε η άμικρη κόρη της Κλυταιμνήστρας τον Έρμη και την Άρα και τις Έρινιές, γιατί βλέπουνε, γιατί γνωρίζουνε όσους έθικα πεθαίνουνε. Άχ! τώρα πια μήτε ο Άντρέας δε θα πάψη το θρήνο του τον τρομερό. Σωστά την είπε ο ποιητής «άκόρεστον οίμωγαν». Άκόρεστη, αλήθεια, που δεν τη χορταίνεις και δε σε χορταίνει, παρά όλοένα τα σπλάχνα σου τρώει.

Και συνάμα, με τα κλάματα μαζί, με την οίμωγη και το θρήνο, η λατρεία της Όλιας στο στήθος του τραγουδούσε τους ύμνους τούς αιώνιους, της πίστης τούς ύμνους και της άφοσίωσης της ταπεινής, της δέησης της όλοθερμής τούς ύμνους και της άγάπης, τραγουδούσε όλους τούς ύμνους της λαβωμένης του ανθρώπου της καρδιάς. Την ίκίτεθε, την

παρακαλούσε. Μήπως δε στάθηκε άρτη στη ζωή του η άταιρίαχη κ' η παντοδυναμούσα; Μήπως τέτοια δεν είτανε ακόμα και τώρα; Τι περίεργο το αίσθημα του Άντρέα! Στην άπλή του την ύπαρξη και τη μέτρια, στην ύπαρξη την πεζή που κληρονόμησε από τους γονιούς του, στην ισόδρομη τη στρατα του την άπαγγελματική, ξανοίγει άξαφνα ένα λουλούδι και βλασταίνει χιεύσως η άγάπη του εκείνη για την Όλια στή Βενετία. Κ' όστερις από το θάνατό της, σά να τον κυρίεβε ξανά ως και στα κινήματα της ψυχής του, ως και στα καρδιοχτύπια του η προγονική κανονικάδα, κανονίκεσε την άγάπη του την ίδια. Έπρεπε δηλαδή—έτσι τα συνταίριαζε με το νου του—έπρεπε χωρίς άλλο, αφού κάθε σκέψη του δική της, δικός της κάθε του λογισμός, να του γίνη τώρα βοηθός ή πεθαμμένη, για να πάη όμπρός, για να μπορέση. Και τόντις μέσα του μπορούσε, με την ίδια και μόνο πως μαζί της μπορεί. Ποτίς ο Άντρέας δε σκόρπισε δώθε κειθε τη δύναμή του. Έβλεπε άγνό. Κι άφτό της το χρωστούσε. Πρώτη γυναίκα η Όλια, εκείνη κι όχι άλλη, του έμαθε την άγάπη, του έμαθε τής άγάπης την ήδονή τη βαθειά. Στην άγκαλιά της κατάλαβε. Άδύνατο. Δεν την ξεγνούσε. Πάντα ζωντανή, ζωντανή

Ο ΝΟΥΜΑΣ,
ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ
ΣΥΝΤΡΟΜΗ

Για την Ελλάδα δρ. 10. — Για το Έξωτερικό δρ. 70. 10.

20 λεπτά το φύλλο λεπτά 20

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ: Στα κιάσκια της Πλατείας Συντάγματος, Όμόνοιας, Υπουργείου Οικονομικών, Σταθμού Τροχόδρου, (Όφθαλμιατρείο), Βουλής, Σταθμού Υπόγειου Σιδηρόδρου (Όμόνοια), στο καπνοπωλείο Μανωλακάκη (Πλατεία Στουρνάρα), Έξάρχεια, στα βιβλιοπωλεία «Έστίας» Γ. Κολάρου και Σακέτου [όδος Σταδίου, άντικρύ στή Βουλή]. Στο Βόο βιβλιοπωλείο Χριστόπουλου.
Η συντρομή πλερώνεται μπροστά κ' είναι ένός χρόνου πάντα

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Ο δημοσιογραφικός Μουλέν-ρούζ. — Ο Άσιακός της «Πρωίας» — Γράμμα του Βέη— Στον φίλον μας — Βοηθήματα φρεσίματα.

ΑΝ είναι ήθικό ή ανήθικο έργο η Ζωζέτα, το βλέπουμε σ' άλλη στήλη του «Νουμά» που ξετυλίγεται ξερα ξερά η ύπόθεση της κωμωδίας, και που απορεί ο καθένας: έτσι να μορφώσει δική του πεποίθηση, άνάλογη πάντα με τις ίδιες σκέψεις για την ήθική και για την τέχνη. Οί διάφοροι ήθικο-ζωζετολόγοι του Άθηναίου τύπου ής τσαμπουνάτε όσο δέξουν κανέναν δεν τους άκούει και πολύ σωστά έβαλε τα πράματα στη θέση τους το «Άσιν» της περασμένης Τρίτης στο πρώτο άρθρο του, αποδείχνοντας με τη σιδερένια λογική πως ήθικά κι ανήθικα έργα δεν υπάρχουν, παρά υπάρχουν μόνο ήθικες κι ανήθικες κοινωνίες, που ύποστηρίζοντας ένα έργο, όσο ανήθικο κι ά φαίνεται, το άναγκάζουν ήθικό ή άναγνωρίζουν τον έαυτό τους ανήθικο, άφοι το χροκοτούνε και το κολοχωρεύουνε.

Όσο ανήθικο όστοςό κι αν είναι ένα θεατρικό έργο, η κοινωνία δεν έχει να πάθει και μεγάλες ζημιές, αφού οί ήθικοί άνθρωποι είναι λεύτεροι να μην το δούνε μα κι αν το δούνε δεν έχουν τον παρασκευέτερο φόβο να χάσουν την ήθική τους, κι αφού οί ανήθικοι, το δούνε δεν το δούνε, θα μένουν πάντα ανήθικοι.

Σ' άλλο έπρεπε να προσέξουν οί ήθικοζωζετολόγοι του τύπου και γι' αυτό να σκέψουν τα ραήα τους. Έπρεπε να προσέξουν στον άν ήθικος πατριωτισμός που είναι πιο βλαβερός από τα ανήθικα θεατρικά έργα και που εξαχρειώνει άσυνείδητα και τούς ήθικώτερος πολίτες. Ο ά-

μέσα του, μέσα του ενεργούσε κ' ενεργούσε παντοτινά.

Ο Άντρέας τέτοια παρακάλια έκανε στο έργαστήρι της Όλιας, τέτοια ενέργεια έβγαζε η ψυχή του από της Όλιας τη λατρεία. Λίς και της γύρεβε να σώση την Κατινούλα, να τον πονέση, μα να μην τ'έχη άβασταχτο καημό που δεν την έσωσε την ίδια. Τη φανταζότανε παραπονεμένη και της ζητούσε, τον έαφτό του να του παρηγορήση. Πρόσμενε παρηγοριά κι από την Όλια κι από την Κατινούλα συνάμα. Παρακολουθούσε με πάθος, με λαχτάρα, κάθε μικρή παραμικρή καλησέρεψη στην ύγεια της άτυχης κόρης. Μα τα πράματα δεν προχωρούσαν. Καθαρό έβρωστη να την πης, όχι βέβαια. Έτρωγε, κοιμότανε, κατέβαινε, συγκύριζε γιγάκι τις κάμαρες, την τρίτη, έννά του Μαη, σερβίρισε κιάλας στο τραπέζι, που το καταχαρθηκε η καημένη. Έρχεται όμως στιγμή, δεινή στιγμή που τη δοκίμασε κάθε γιατρός, η στιγμή όπου ο άβρωστος βαριέται τα γιατρικά του, και δεν τα θέλει. Εκεί κατάντησε η Κατινούλα. Μήτε νάκούση μήτε να διη λάστικα, τόντες, νιτράτα, γχομενόλαδα, πλυσίματα και σταλαζιές. Της είχουσι τέσσερεις, κευρασμένη, άφανισμένη, το δήλωσε βρήτά πως δεν τα